

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 539/2010-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. decembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Žiline, Kuzmányho 26, Žilina, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžo 172/2009 z 1. júla 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Žiline o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. septembra 2010 doručená sťažnosť Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Žiline, Kuzmányho 26, Žilina (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Sžo 172/2009 z 1. júla 2010.

Zo sťažnosti vyplýva, že „Sťažovateľ ako odvolací orgán v zmysle § 243 zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov... rozhodnutím č. p.: KRP-460-6/PMO-2008 zo dňa 23. 5. 2008... zamietol odvolanie bývalého príslušníka Policajného zboru P. C. ... proti schválenému služobnému hodnoteniu riaditeľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Dolnom Kubíne zo dňa 18. 03. 2008...

Proti rozhodnutiu o odvolaní menovaný podal žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia v zmysle § 247 Občianskeho súdneho poriadku... Krajský súd v Žiline rozsudkom č. k. 21 S/69/2008-62 zo dňa 20. 1. 2009 zrušil rozhodnutie o odvolaní..., ako aj schválené služobné hodnotenie, z dôvodov uvedených v § 250j ods. 2 písm. c), d) O. s. p.

Proti rozsudku Krajského súdu v Žiline... podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom namietal vecnú príslušnosť súdu a skutočnosť, že v zmysle výkladu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, s ktorým sa stotožnil aj Ústavný súd Slovenskej republiky, schválené služobné hodnotenie, ako aj rozhodnutie o odvolaní nepodlieha samostatnému súdному prieskumu, z dôvodu, že schválené služobné hodnotenie samo o sebe nezakladá, nemení ani nezrušuje oprávnenia alebo povinnosti príslušníka Policajného zboru a tvorí podklad pre rozhodovanie vo veciach služobného pomeru tak, ako to vyplýva z ustanovenia § 27 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z. z., pričom poukázal aj na konkrétne rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré uvedenú otázku riešili napr. 7 Sžo 113/99, 4 Sž 3/99.

... práve s takýmto výkladom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa stotožnil aj Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením vydaným pod č. k. III. ÚS 288/09-14...

Sťažovateľ v odvolaní proti rozsudku Krajského súdu v Žiline... namietal vecnú príslušnosť súdu a poukázal na skutočnosť, že zákonnosť schváleného služobného hodnotenia je možné preskúmať súdom podľa § 245 ods. 1 a to iba v súdnom konaní, v ktorom sa preskúmava rozhodnutie vydané práve na podklade schváleného služobného hodnotenia.

Takýmto rozhodnutím je práve personálny rozkaz riaditeľa Krajského riaditeľstva PZ v Žiline č. 541 zo dňa 29. 5. 2008, ktorým bol menovaný... prepustený zo služobného pomeru... Z vyššie uvedeného vyplýva, že charakter služobného hodnotenia nesplňa

podmienky rozhodnutia vymedzeného v ustanovení § 244 ods. 3 O. s. p. a preto nie je daný dôvod na jeho preskúmanie v intenciách piatej časti O. s. p. ani s ohľadom na § 248 zákona č. 73/1998 Z. z.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol rozsudkom č. k. 8 Sžo/l 72/2009 zo dňa 1. 7. 2010 o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline... tak, že ho v celom rozsahu potvrdil. V rozsudku sa nevysporiadal s námietkou vecnej príslušnosti súdu konať vo veci, so záväzným výkladom, na ktorý odvolanie poukazuje a skonštatoval, že ustanovenie § 248 zákona č. 73/1998 Z. z. umožňuje preskúmať v rámci piatej časti O. s. p. schválené služobné hodnotenie.

Ak Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozsudku citoval ustanovenie § 248 zákona č. 73/1998 Z. z., v tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na účinnosť tohto ustanovenia a to je od 1. 4. 1998.

Výkladom Najvyššieho súdu SR,... by mohlo v praxi dochádzať k neriešiteľnej situácii. Ak by bolo napadnuté žalobou len služobné hodnotenie, ktoré by súd preskúmal podľa V. časti OSP a toto by zrušil, pričom by nebolo napadnuté žalobou rozhodnutie o prepustení, ktoré bolo vydané na základe tohto služobného hodnotenia, policajt by bol prepustený podľa § 192 ods. 1 písm. d) zákona, hoci by neexistoval dôvod, ktorý toto prepustenie zakladá.“.

Podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 8 Sžo 172/2009 z 1. júla 2010 porušil jeho právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, čo odôvodňuje takto:

„V rozsudku... sa Najvyšší súd... žiadnym spôsobom nevyporiadal s výkladom, ktorý už bol prijatý Najvyšším súdom... v otázke samostatného súdneho prieskumu schváleného služobného hodnotenia, na ktorý v podanom odvolaní sťažovateľ poukázal, ani k ďalším argumentom uvedeným v podanom odvolaní. Výklad prezentovaný Najvyšším súdom... sťažovateľ považuje za arbitrárny a svojvoľný, pričom pre jeho praktickú aplikáciu Najvyšší súd... v uvedenom rozsudku neposkytol žiadne relevantné dôvody.

Porušenie svojich práv vidí sťažovateľ vtom, že Najvyšší súd... sa dôsledne nezaoberal dôvodmi podaného odvolania zo strany sťažovateľa, t. j. nedostatkom vecnej príslušnosti krajského súdu na preskúmanie zákonnosti služobného hodnotenia. Svoje

odôvodnenie zamerané na dôvody, pre ktoré bolo rozhodnutie o odvolaní a služobné hodnotenie zrušené...“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Žiline na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8 Sžo/172/2009 zo dňa 1. 7. 2010 porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8 SŽO/172/2009 zo dňa 1. 7. 2010 a vec vracia Najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.“

Sťažovateľ zároveň požiadal ústavný súd, aby v zmysle ustanovení § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) rozhodol o dočasnom opatrení a odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu s odôvodnením, že „rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8 Sžo/172/2009 zo dňa 01. 07. 2001 v spojitosti s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 21 S/69/2008 zaviazal sťažovateľa povinnosťou uhradiť právnemu zástupcovi náhradu trov konania v celkovej výške 370, 80 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku“.

Rovnako sťažovateľ požadoval prerokovať svoju vec prednostne z dôvodu naliehavosti, ktorú videl v tom, že „ide o otázku zásadného významu pri praktickej aplikácii dôvodu prepustenia ustanoveného v § 192 ods. 1 písm. d) zákona, ako aj z dôvodu prebiehajúcich súdnych konaní, kde sa otázka súdneho prieskumu schváleného služobného hodnotenia preskúmava v rámci preskúmania rozhodnutí podľa piatej časti OSP“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia okrem iného návrhy podané niekým zjavne neoprávneným môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že odvolací správny súd (najvyšší súd) vydaním arbitrárneho a svojvoľného rozsudku sp. zn. 8 Sžo 172/2009 z 1. júla 2010 porušil jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľ v konaní pred najvyšším súdom vystupoval ako účastník konania, ale v postavení orgánu, ktorého zákonnosť rozhodnutí bola predmetom súdneho prieskumu v správnom súdnictve. V tomto konaní môže podľa názoru ústavného súdu uplatniť a realizovať svoje základné právo na súdnu ochranu len účastník, ktorý ako taký vystupoval v konaní pred sťažovateľom, a to podaním žaloby proti právoplatnému rozhodnutiu sťažovateľa. V takom type verejného súdnictva, akým je správne súdnictvo podľa § 247 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), je pojmovo vylúčené, aby orgán

verejnej správy, akým je sťažovateľ, mohol uplatňovať a realizovať základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy. Na podporu tohto záveru možno uviesť, že sťažovateľ nie je v žiadnom prípade oprávnený na začatie konania podľa § 247 a nasl. OSP, pretože jeho procesné postavenie sa odvodzuje výlučne z toho, že v tomto konaní sa preskúmava zákonnosť jeho rozhodnutí, ktoré boli vynesené v procesnom postupe, kde sťažovateľ mal nadradené, mocenské postavenie voči účastníkovi konania, ktorý sa proti tomu postaveniu mohol v konečnom dôsledku brániť aj žalobou v správnom súdnictve (čl. 46 ods. 2 ústavy, § 244 a nasl. OSP).

V tejto spojitosti ústavný súd pripomína, že podľa čl. 34 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) Európsky súd pre ľudské práva môže prijímať sťažnosti od ktoréhokolvek jednotlivca, mimovládnej organizácie alebo od skupiny osôb, ktoré sa považujú za poškodené v dôsledku porušenia práv priznaných dohovorom alebo jeho protokolmi. V tomto článku dohovoru je definované postavenie sťažovateľa spôsobom, ktorý v celom rozsahu vylučuje ako sťažovateľa orgán verejnej moci konajúci v mene štátu a rozhodujúci o právach a povinnostiach osôb, ktoré sú účastníkmi v konaní pred ním.

Na tomto prístupe ústavného súdu nemení nič ani skutočnosť, že sťažovateľ je považovaný za právnickú osobu. Priznanie právnej subjektivity podľa názoru ústavného súdu neznamena priznanie subjektivity v rozsahu nositeľa základných práv a slobôd v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy. Predpokladom procesnej legitímácie na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že fyzická osoba alebo právnická osoba má spôsobilosť byť nositeľom základných práv a slobôd. V zásade nie je vylúčené, aby aj orgány verejnej moci (štátne orgány) podali sťažnosť podľa čl. 127 ústavy (napr. vo vlastníckych sporoch, keď vystupujú v súkromnoprávných vzťahoch v rovnom postavení s ostatnými účastníkmi konania). Môžu tak však urobiť iba vtedy, ak je splnená podmienka, že v konkrétnom prípade mohli byť a aj v skutočnosti boli nositeľmi ústavou zaručených základných práv alebo slobôd. Orgán verejnej moci (štátny orgán) môže podať sťažnosť, len pokiaľ je postihnutý ako „každý“, a nie ako „nositeľ verejných úloh (verejného záujmu)“, resp. pri výkone právomocí štátu. Pokiaľ štát vystupuje v príslušnom právnom vzťahu ako subjekt

verejného práva a súčasne ako nositeľ verejnej moci, z povahy veci vyplýva, že nie je a ani nemôže byť nositeľom (subjektom) základných práv a slobôd (II. ÚS 19/04).

V konkrétnom súdnom konaní vystupoval sťažovateľ ako orgán štátnej správy, ktorého rozhodnutie vydané v správnom konaní preskúmaval všeobecný súd z hľadiska jeho zákonnosti. Sťažovateľ bol síce účastníkom tohto súdneho konania (§ 250 ods. 1 a 4 OSP), avšak bez možnosti iniciovať začatie tohto konania, pretože toto základné právo je podľa čl. 46 ods. 2 ústavy zverené len tomu, kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, a žiada súd, aby preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia. V správnom súdnictve všeobecný súd skúmal zákonnosť rozhodnutia sťažovateľa, ktoré tento vydal pri výkone svojej právomoci orgánu štátnej správy vo vymedzenom úseku štátnej správy. Sťažovateľ teda v predmetnom správnom konaní konal ako mocenský orgán.

Za tejto situácie, vychádzajúc z charakteru správneho súdnictva ako verejného súdnictva, dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľ ako účastník konania v postavení žalovaného, ktorého rozhodnutie preskúmaval správny súd, z podstaty veci nemohol byť nositeľom (adresátom) základných práv a slobôd podľa ústavy, resp. ľudských práv a základných slobôd podľa dohovoru. V dôsledku toho nebol ani oprávnenou osobou na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Sťažovateľ je teda osobou, ktorá je zjavne neoprávnená na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, preto ústavný súd odmietol jeho sťažnosť už pri predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Napokon treba uviesť, že ústavná sťažnosť nie je bežným opravným prostriedkom, ktorý je k dispozícii všetkým účastníkom predchádzajúcich konaní na zvrátenie pre nich nepriaznivého priebehu alebo výsledku konania. Ako už bolo uvedené, účelom ústavnej sťažnosti je rozhodovanie o skutočnosti, či napadnuté orgány verejnej moci rešpektovali alebo chránili základné práva a slobody fyzických alebo právnických osôb. Len na základe sťažnosti osoby, ktorá je nositeľom základných práv, a po zistení, že orgán verejnej moci porušil základné práva, možno kasáciou zvrátiť priebeh alebo výsledok napadnutého konania.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. decembra 2010